

HIJ GAF ONS DE NAAM VAN MARIA

...nement que les Frères des Ecoles chrétiennes
élève au sacerdoce en 1816; je fus
ce que je vis de mes yeux me fit sentir plus
exécution le projet que je méditais depuis long
je leur donnai le nom de Frères de Marie,
de Sujets; un prompt succès, en peu d'années, a

En 1824, sous la protection de
aidé par ce Diocèse et par les Frères de la
maison pour y établir l'école de la nouvelle

Door ons de naam
van Maria te geven,
wilde Pater Champagnat
bereiken dat wij
in haar geest
zouden gaan leven

*Monogram van Maria,
te zien boven een deur
in het huis in La Valla,
daterend van 1824
en gekerfd in steen.*

Oorspronkelijke titel:

Nos dio el nombre de María

Band XXXII – Nr 1

2 januari 2012

Oorspronkelijk uitgegeven door:

*Institut des Frères Maristes
Maison générale – Rome*

Vertaler:

Daphne van Dongen-Dijkstra

Layout:

Victor Vermeersch, FMS

Drukker:

BZ
Goorsestraat 55-57
NL-7482 CB Haaksbergen

Februari 2012

Provincie Fraters Maristen West- en Midden-Europa

Noot van de vertaler:

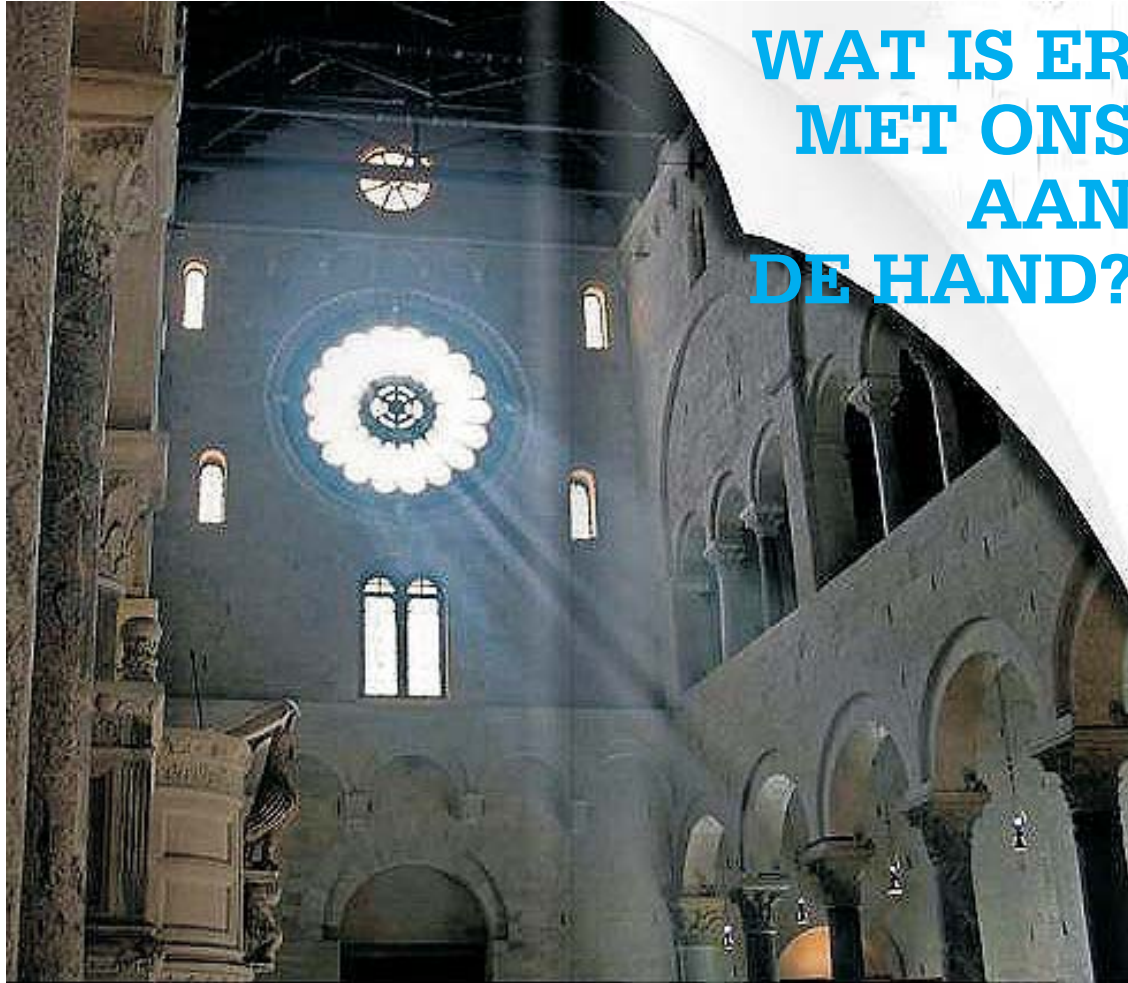
Hoewel het vanuit het secretariaat van de Provincie West- en Midden-Europa gebruikelijk is zowel de term “broeders” als “fraters” te gebruiken, is ervoor gekozen in dit schrijven alleen de term “broeders” te gebruiken; dit om de leesbaarheid te bevorderen.

Index

WAT IS ER MET ONS AAN DE HAND?	5
GEROEPEN OM TE BOUWEN AAN HET MARIALE GEZICHT VAN DE KERK	15
DRIE ICONEN TER KARAKTERISERING VAN EEN KERK MET EEN MARIAAL GEZICHT	21
* Icoon van de Visitatie: De Kerk met de schort	25
* Icoon van Pinksteren: De fontein van het volk	29
* Icoon van de Aankondiging: Schoonheid zal de wereld redden	33
MARIA, DAGERAAD VAN DE NIEUWE TIJDEN	38

Deze circulaire, de 412^e in de rij van circulaires die sinds onze oprichting zijn geschreven, is onderdeel van een traditie die teruggaat tot de heilige Marcellinus Champagnat, die in 1828 zijn eerste circulaire opstelde. Sindsdien bestaan ze bij elkaar duizenden pagina's geschreven in de stijl die bij de betreffende persoon en periode paste, met nieuws over de gemeenschap, informatie, instructies, aanbevelingen, overwegingen over ons leven en onze zending, et cetera. Elke circulaire is een uiting van de wens te bouwen aan een gemeenschap die zich rond de kern verenigt. Interessant vind ik de realisatie dat het woord "circulaire", los van de betekenis die we het hier geven, ook geretaleerd is aan het woord "cirkel". Zoals bekend waren de ronde tafels tijdens ons laatste Algemene Kapittel een belangrijk symbool van luisteren en gesprek, en beetje bij beetje is dat in het hele Instituut ingeburgerd geraakt. Ik hoop dat de volgende bladzijden aan de verdere opbouw van onze gemeenschap mogen bijdragen en aan de voortzetting van de dialoog die wij open en constructief met elkaar voeren, als degenen die samen verantwoordelijk zijn voor de zending die ons is toevertrouwd.

**WAT IS ER
MET ONS
AAN
DE HAND?**

Lead, *Kindly Light,
amidst th'encircling gloom,
Lead Thou me on!
The night is dark
and I am far from home,
Lead Thou me on!
Keep Thou my feet;
I do not ask to see
the distant scene;
one step enough for me.
I was not ever thus,
nor prayed that
Thou shouldst lead me on;
I loved to choose and see my path;
but now, lead Thou me on!
I loved the garish day
and, spite of fears,
pride ruled my will.
Remember not past years!
So long Thy power hath blest me,
sure it still will lead me on.
O'er moor and fen,
o'er crag and torrent,
till the night is gone,
and with the morn
those angel faces smile,
which I have loved long since,
and lost awhile!*

John Henry Newman

Leidt U *mij, zacht Licht,
door de mistroostige duisternis
om mij heen. Leidt U mij verder!
De nacht is donker
en ik ben ver van huis.
Leidt U mij verder!
Houdt U mij op de been!
Ik vraag niet om ver vooruit te kunnen
kijken; één stap is genoeg voor mij.
Ik was nooit zo,
noch bad ik tot U om mij verder te leiden;
ik koos mijn pad graag zelf
en zag het voor me;
maar nu vraag ik: leidt U mij verder!
Ik was dol op pracht en praal,
en ondanks angsten die er waren
liet ik mij leiden door trots.
Vergeet de jaren die voorbij zijn!
Uw kracht heeft mij al zo lang gezegend
dat ze mij zeker verder zal leiden.
Over heide en moerasland,
over het kleiige zand en door de stortvloed,
tot de nacht ten einde is
en er met het ochtendgloren
een glimlach staat
op die engelengezichten
die ik al zo lang liefheb
maar een tijdje kwijt was!*

John Henry Newman

Een paar weken voordat ik aan deze circulaire begon, was ik in Sevilla (Spanje). Ik zat aan tafel met de broeders van een van de gemeenschappen in die stad en we voerden een boeiend gesprek over hoe wij de huidige situatie van ons Instituut zien en hoe we naar de toekomst kijken. Dit is iets wat vaak voorkomt tijdens ontmoetingen met broeders en leken over de hele wereld. Voor mij zijn dit soort gesprekken bevoorrechte momenten, omdat ze je dwingen de dingen op een rijtje te zetten en niet af te dwalen, en bovendien krijg je het gevoel dat je samen iets aan het opbouwen bent nu niemand de definitieve antwoorden heeft.

Mag ik deze circulaire beginnen in de vorm van een gesprek? Misschien is dat een goede manier om de kwesties die ons bezighouden te inventariseren en ze ter sprake te brengen zoals we dat tijdens een ontspannen gesprek zouden doen, met het doel er meer duidelijkheid in te brengen.

HET INSTITUUT VANDAAG, IN ZIJN EIGEN CONTEXT

- *Er kan van alles gezegd worden over de huidige situatie van het Instituut, maar als we die in één woord moesten beschrijven, welk woord zouden we dan kiezen?*

Het eerste wat mij te binnen schiet, is “kwetsbaarheid”. Als we naar de kale cijfers kijken, zijn bepaalde regio’s van het Instituut kwetsbaar vanwege de zeer hoge gemiddelde leeftijd van de broeders en andere juist vanwege de zeer lage gemiddelde leeftijd. Ook is er kwetsbaarheid in de gelofte “voor altijd”, die toch gemakkelijk gebroken wordt. Er is kwetsbaarheid in veel aspecten van ons persoonlijke of gezamenlijke leven, in de zin van oppervlakkigheid en het ontbreken van diepe wortels.

Verder bevinden we ons in een crisistijd, die de meerderheid van de Instituten van toegewijd leven raakt, en het valt niet mee om die nieuwe situatie adequaat het hoofd te bieden: dit maakt ons kwetsbaarder.

In elk opzicht geldt volgens mij dat “kwetsbaarheid” een kenmerk is van iedere levensvorm die we kennen: geboren worden, groeien, sterven... alles even kwetsbaar!

Ik ben van mening dat we God intens dankbaar mogen zijn voor alles wat er via het Instituut ooit is gedaan en nog steeds wordt gedaan, ondanks (of misschien wel dankzij!) deze kwetsbaarheid, en ook voor alle broeders die vanwege hun standvastigheid en trouw echte “steunpilaren van het Instituut” waren en blijven, zoals P. Champagnat ze noemde.

- *Het aantal broeders daalt: elk jaar zo’n honderd minder... Valt dat ook onder kwetsbaarheid?*

Volgens mij moeten we ons nederig en open voor de God van de geschiedenis opstellen, ervan overtuigd dat de Heilige Geest nog steeds aan het werk is, hoewel Hij niet heeft gehandeld zoals we het ons hadden voorgesteld. Een broeder zei me eens dat hij tijdens zijn noviciaatstijd in de jaren 60 een schatting had gemaakt van de groei van het Instituut op grond van de cijfers sinds de oprichting; volgens zijn berekeningen konden we met de jaren alleen maar groter worden. Niet lang na die berekening bleek de realiteit echter heel anders!

Ja, waarschijnlijk is dit ook een teken van kwetsbaarheid: het is als een schip op ruwe zee waarover we geen controle hebben; mensen gaan van boord (meer dan erbij komen) en we moeten hun keuze respecteren. Als er al ooit een tijd was dat we geloofden dat ons schip sterk en onoverwinnelijk was, dan heeft onze reis wel geleerd dat het beter is je eigen kwetsbaarheid te accepteren en je vol vertrouwen over te geven aan Hem die bij ons is en die soms lijkt te slapen tijdens de storm.

■ *Hoe komt het dat het aantal broeders afneemt?*

In het verleden was het grote aantal broeders die uittraden de oorzaak. Tegenwoordig komt het voornamelijk door het aantal broeders die sterven. In sommige Provincies is de gemiddelde leeftijd erg hoog en daarom zal die tendens nog jaren aanhouden.

Desalniettemin blijft het feit dat een aantal broeders hun leven als religieus niet willen voortzetten een zorgelijke kwestie: de afgelopen jaren waren dat er evenveel als degenen die hun eerste geloften aflegden, zo niet meer.

■ *Velen van ons lijken veel belang te hechten aan cijfers als maatstaf voor succes op het vlak van evangelisatie...*

Dat klopt. En in ons taalgebruik zie je de achterliggende mentaliteit terug. Ik hoor bijvoorbeeld vaak: "We zijn maar met weinigen..." Ik zou me erin kunnen vinden als iemand zegt: "We zijn met minder dan voorheen", want dat is een objectief feit. Maar "weinig" is een subjectieve beoordeling die aangeeft dat we liever met "meer" of "veel" willen zijn. Waarom? En waarvoor? Wie zegt dat het ene aantal beter is dan het andere om op het vlak van evangelisatie efficiënt te zijn? Of is het dat we terugverlangen naar het verleden? Of is het misschien mogelijk dat we met "meer" willen zijn dan anderen?

Zulke (ten minste onbewuste) subjectieve zienswijzen leiden alleen maar tot frustraties en energieverlies omdat de dingen niet gaan zoals we

hadden verwacht. In plaats van aandacht te hebben voor de nieuwe dingen die in dit “vandaag” van God ontstaan, blijven we hangen in onze nostalgie, wat ook onze kijk op de toekomst vertekent.

Het is de moeite waard om er eens over na te denken wat het referentiepunt voor deze zienswijzen is: ben ik dat misschien zelf, in plaats van de criteria van het Evangelie?

- *Aan dit alles moeten we toevoegen dat, als we zeggen dat “we maar met weinigen zijn”, we alleen aan de broeders denken en het grote aantal leken vergeten die zich identificeren met het Maristencharisma en de Maristenzending.*

In feite kun je grote vraagtekens plaatsen bij het standpunt dat “we maar met weinigen zijn”, en ook bij de opmerking “we zijn met minder dan voorheen”, want nooit tevoren waren er zo veel leken die zich geroepen voelen hun christelijke roeping als “Maristen van Champagnat” te leven. In dit opzicht kun je je afvragen of het Instituut kleiner of juist groter wordt.

Dit betekent niet dat we voor wat betreft de crisis rond roepingen tot een religieus leven waarvan in veel regio's van het Instituut sprake is, de handdoek maar in de ring moeten gooien en ervan uitgaan dat er niets of nauwelijks iets aan te doen is. Met zo'n houding, die getuigt van gemakzucht en weinig verantwoordelijkheidsgevoel, leggen we het probleem buiten onszelf en doen we alsof we daardoor zijn vrijgesteld van

de plicht om ons te wijden aan een serieus roepingenapostolaat en om kritisch te kijken naar de kwaliteit van ons getuigenis.

- *Sommige mensen in de Kerk, onder wie ook bisschoppen, bevestigen dat dit de tijd van de leken en nieuwe kerkbewegingen is en dat de tijd van het religieuze leven voorbij is...*

In de Kerk zou het altijd de tijd van de leken moeten zijn, omdat de overgrote meerderheid van Jezus' volgelingen nu eenmaal leken zijn, en het is het uitgangspunt dat we allemaal met elkaar delen. Ook is het inderdaad zo dat de zogenaamde “nieuwe bewegingen” de laatste tijd heel populair zijn geworden, maar dat betekent niet dat ze in de plaats moeten komen van de verschillende levensvormen als religieus, waarvan sommige een geschiedenis van meer dan 1500 jaar oud hebben.

Dit is wat Paus Benedictus XVI in november 2010 stelde, toen hij de Unie van Algemeen Oversten ontving: “De huidige tijd stelt niet weinig congregaties voor het feit van teruglopende ledenaantallen, vooral in Europa. De moeilijkheden mogen ons echter niet doen vergeten dat het leven als religieus zijn oorsprong in God heeft: Hij wil het, voor de opbouw en de heiligheid van Zijn Kerk, en daarom zal de Kerk nooit zonder zijn. Ik wil u aanmoedigen om vol geloof en hoop door te gaan, maar ik vraag tegelijk ook dat u zich opnieuw toelegt op het roepingenapostolaat en op de eerste en verdere vorming.”

De Kerk zal altijd de profetische stimulans van de gemeenschappen van religieus leven nodig hebben. En als sommige daarvan hun functie niet goed vervullen, moeten ze een ingrijpende vernieuwing ondergaan of gewoonweg verdwijnen en plaats maken voor andere gemeenschappen die toezeggen deze taak verantwoord te leven.

De tijd van het religieuze leven is niet voorbij, en het is aan ons om dit met daden zichtbaar te maken.

- *Toch lijken de “broedercongregaties” niet veel betekenis te hebben in het geheel van de Kerk.*

Tijdens de audiëntie van de Unie van Algemeen Oversten bij de paus, die ik hierboven al noemde, kreeg ik de gelegenheid om hem persoonlijk te begroeten namens de “broedercongregaties”. We voerden een kort gesprek waarin hij mij verzekerde dat hij deze congregaties als zeer belangrijk voor de kerkgemeenschap beschouwt. In mijn beleving was dit veel meer dan alleen een compliment, maar een persoonlijke overtuiging van hem.

Toch is het duidelijk dat er een heel klerikale structuur standhoudt in onze Kerk, wat betekent dat de actieve deelname aan het leven en de leiding

van de Kerk van hen die niet tot de clerus behoren minimaal is en dat hen de rol van passieve toeschouwer wordt toebedeeld of hooguit die van medewerker.

Men vraagt mij vaak vol ongeloof hoe het komt dat er bij ons geen priesters zijn. Lijkt het niet ironisch dat, in de context van het religieuze leven, dat van oorsprong een lekenbeweging was, “broedercongregaties” vandaag worden gezien als een uitzondering of zeldzaamheid en dat ze hun bestaan bijna moeten rechtvaardigen? Zijn het niet juist de klerikale instituten die aan ons zouden moeten uitleggen hoe een leven als religieus zich laat combineren met een klerikaal leven?

Deze situatie zou ons niet moeten ontmoedigen, maar juist stimuleren. In een klerikale context wordt onze keuze een profetische keuze.

STERVEN OM LEVEN TE GEVEN

- *Kwetsbaarheid, dalende ledenaantallen, weinig belang... Dat lijken geen al te inspirerende kenmerken!*

Misschien moeten we ze als een uitnodiging zien om naar het wezenlijke in ons leven te gaan. Br. Seán ging daar ook op in in zijn laatste circulaire, *In haar armen of in haar hart*: “Van vroegere ingrijpende veranderingen in het religieuze leven hadden we moeten leren dat elk proces waarin het oude moet sterven om plaats te maken voor het nieuwe minstens een halve eeuw beslaat. Groepen hebben zoveel tijd nodig om zodanig

'uiteen te vallen' dat de leden ervan de juiste vragen beginnen te stellen. En hij voegde daaraan toe: misschien zijn we genoeg uiteengevallen om eens te luisteren naar wat Gods plan voor onze levenswijze zou kunnen zijn."

Zou je de periode die we nu doormaken nog duidelijker kunnen verwoorden? De uitdaging is natuurlijk om niet bij de pakken neer te zitten en te treuren om wat niet meer is, maar om open te staan voor het onverwachte.

- *Dat lijkt een levenswet die we in de natuur zien: snoeien om meer energie te krijgen; begraven om leven te creëren...*

In dit opzicht beschouw ik de renovatie van l'Hermitage als een heel sterk signaal. Dhr Joan Puig-Pey, de architect die de leiding daarover had, maakte samen met zijn zoon een filmpje van één hele dag, te weten 23 juli 2009, toen het werk in volle gang was. Wat vooral indruk op mij maakte, waren de nachtopnames, na het vertrek van de arbeiders; terwijl ik zat te mijmeren over de resten en de verlatenheid van een gebouw waarvan vrijwel alleen de buitenmuren nog overeind stonden, begonnen ineens de woorden van het *Ave verum corpus* (Gegroet waarachtig lichaam) te klinken, met de muziek van Mozart. Zoals bekend werd deze hymne uit de 14^e eeuw gecomponeerd om tijdens de Eucharistie te worden gezongen, bij het tonen van de hostie na de consecratie. Dhr Puig-Pey vertelde mij later zelf dat hij deze muziek had gekozen omdat hij het gevoel had dat dit gebouw, zoals Jezus' lichaam, door te sterven brood van leven zou worden voor

de Maristen die er in de toekomst zouden komen. Zoals ik het zie, valt deze symboliek niet alleen toe te passen op het huis l'Hermitage maar ook op het hele Instituut. In de eerste verzen van de hymne komt het woord *verum* (*werkelijk* of *waarachtig*) twee keer voor, waarmee wordt benadrukt dat het om Jezus Christus in eigen persoon gaat en dat Zijn lijden echt was en niet ingebeeld. Wat voor Hem zeker was, zal dat voor ons niet minder zijn. Maar niemand maakt graag een nacht van verlatenheid door, als alles bergafwaarts lijkt te gaan en we geen enkele zekerheid hebben dat wat komen gaat beter zal zijn dan wat we nu hebben.

In het Instituut moeten we aanvaarden dat de dood deel uitmaakt van het leven en dat "werkelijk" lijden bij dit proces hoort. Wat altijd vertrouwd is geweest, is aan het verdwijnen en we hebben nog geen helder beeld van wat het nieuwe inhoudt.

- *Het is dan een kwestie van loslaten wat wegvalt, in het vertrouwen dat het een bron van leven zal blijken te zijn, al zien we nu nog niet hoe.*

Meer dan dat zelfs: het is een kwestie van meewerken met wat de Geest doet! Het is niet nodig om te wachten tot Hij al het werk doet.

Al in 2001 zei Johannes Paulus II in een toespraak tot de Algemene Kapittels van de Maristenfamilie: "Leert Maria ons geen geestelijke vrijheid door haastig op weg te gaan naar het heuvelland van Judea om haar nicht Elisabet te ontmoeten? Het is belangrijk dat u zich niet laat opslokken door alleen het beheren van de nalatenschap die u hebt ontvangen en te onderscheiden wat goed zou zijn om los te laten in een geest van armoede, maar bovenal in de evangelische vrijheid waarmee we onszelf beschikbaar stellen voor wat de Geest van ons vraagt. Gezien alles wat er van ons wordt gevraagd, is er echte vrijheid nodig om te kunnen onderscheiden wat dringend is en wat niet."

Wat vroeg het XXIe Algemene Kapittel van ons? Precies hetzelfde als Johannes Paulus II acht jaar daarvoor: *Ga met spoed, met Maria, naar een nieuw land!* Het woord "nieuw" komt in het kapitteldocument veelvuldig voor: "nieuw land"; "nieuw tijdperk voor het Maristencharisma"; "nieuw religieus leven"; "nieuwe wijze van broeder zijn"; "nieuwe relatie tussen broeders en leken"; "nieuwe Maristen"... Als er zo veel nadruk op nieuwheid ligt, dan moet dat zijn omdat we niet tevreden zijn met onze huidige situatie. Toch wekt het de indruk dat we, eenmaal ver-

licht door de Geest en met het heldere inzicht dat het noodzakelijk is om naar nieuwe landen te gaan, het opschrijven en vervolgens onze gewone bezigheden oppakken alsof er niets gebeurd is!

Natuurlijk overdrijf ik nu een beetje, want het staat ook vast dat we in veel opzichten vooruitgang boeken, maar ik vraag me wel af waar ik het "met spoed" van dit laatste Kapittel heb gelaten. Als ik kijk naar bepaalde beslissingen die wij als Algemene Raad hebben genomen, vraag ik me af hoe die in verband staan met onze reis als Instituut naar nieuwe landen. Het zou zelfs zo kunnen zijn dat we onszelf saboteren door beslissingen te nemen die haaks staan op wat we op schrift verkondigen! Is het mogelijk dat dit ook gebeurt op het niveau van de Provinciale Raden of ook plaatselijk of zelfs op persoonlijk niveau?

- *We hebben het over een proces dat leeft in het Instituut, maar ik neem aan dat we het ook op ons persoonlijke leven zouden kunnen toepassen.*

Het Instituut is erg veranderd sinds de oprichting, vooral met het *aggiornamento* dat door het Tweede Vaticaanse Concilie werd gevraagd. In structureel opzicht hebben we de afgelopen 50 jaar meer en ingrijpender veranderingen doorgevoerd dan in de voorgaande 140. Tegelijkertijd is onze denkwijze ook in veel opzichten gewijzigd. Wat onze institutionele bekering betreft, die lijkt een stuk langzamer te gaan! En voor een institutionele bekering is er geen andere weg dan die

van de persoonlijke bekering, al kan de een waarschijnlijk niet zonder de ander.

Bekering, “opnieuw geboren worden” (Joh 3,7), betekent zich houden aan de waarden van het Evangelie en, als zodanig, volheid van leven en geluk. Maar het is geen gemakkelijke weg: het betekent ook afstand doen, discipline, verandering... sterven! “Want ieder die zijn leven wil behouden, zal het verliezen, maar wie zijn leven verliest omwille van mij, zal het behouden.” (Mt 16,25)

Emmanuel Mounier verwoordde het als volgt: “Lijden is noodzakelijk opdat de waarheid niet tot doctrine uitkristalliseert maar uit vlees geboren wordt.”

■ *Wat is er dan met ons aan de hand?*

We hebben allemaal een “immuunsysteem” dat zich met alle kracht tegen verandering verzet. Zoals Steve Jobs in een beroemde speech tot studenten van de universiteit Stanford zei nadat er

kanker bij hem was vastgesteld: “Niemand wil doodgaan, maar sterven is het lot dat we allemaal delen: niemand ontsnapt eraan. En zo moet het ook zijn, want de dood is de beste uitvinding van het leven: hij zorgt ervoor dat het leven blijft veranderen. Haal het oude weg en maak plaats voor het nieuwe.”

Wie van ons voelt géén diepe weerstand als we tot bekering worden opgeroepen? Ik doe het persoonlijke gebed niet meer, want dan zou ik mijn gewoontes en routines moeten veranderen en uit mijn veilige wereldje moeten komen. Ik doe niet meer mee met het communityleven, want het overstijgt mijn individualisme en kost me een deel van mijn “vrijheid”. Ik wil niet naar een nieuw apostolaat, want ik heb in mijn leven al genoeg veranderingen gehad en nu komt mij wel eens wat rust toe... Kun je hier nog voorbeelden uit je eigen lijst aan toevoegen? Wat moet er sterven in mij opdat de nieuwheid van de Geest tot bloei kan komen?

MARIA, ONZE BRON VAN VERNIEUWING

- *We zijn waar we zijn als Instituut en als personen; we zijn wie we zijn...
Wie biedt ons een visie die ons de hoop geeft om verder te bouwen aan de toekomst?*

Tijdens het laatste Algemene Kapittel waren er momenten dat we heel intens Maria's aanwezigheid voelden. Ik denk dat we dat beschouwden

als een teken van tederheid en begeleiding van de Ene die alles bij ons heeft gedaan.

Maar het werd ook een nieuwe bron van inspiratie: “We voelen ons door God gedreven naar een nieuw land te gaan, om zo de geboorte van een nieuw tijdperk voor het Maristencharisma gemakkelijker te laten verlopen. Dit verlangt van ons dat we bereid zijn in beweging te komen, los te laten, te beginnen aan een reis van bekering die acht jaar zal duren: bekering voor ieder van ons persoonlijk en voor ons hele instituut. We gaan op weg met Maria **als gids en reisgenoot**. Haar geloof en de manier waarop zij zich beschikbaar stelde aan God **inspireren ons** om deze pelgrimstocht te ondernemen.” (XXIe Algemene Kapittel)

We weten dat Br. Seán zijn laatste circulaire aan Maria wijdde en die de titel gaf: *In haar armen of in haar hart*. Zoals hij zelf zegt, wil hij met die tekst onder andere bereiken dat wij “Maria gaan accepteren **als belangrijke bron van vernieuwing in ons Instituut vandaag** en dat we eraan gaan werken om te garanderen dat dat zo blijft. Zij was er voor Marcellinus in de eerste dagen van ons Maristenleven; ze was er voor onze broeders tijdens de crisis van 1903; als we het haar maar vragen, zal ze er vandaag ook voor ons zijn, als begeleidster en gids bij het werk dat voor ons ligt.”

Voor mij is het alsof de Geest tegen ons zegt: “Jullie willen toch zeker een inspiratie en vast referentiepunt voor je reis? Nou, hier heb je dat:

Maria!” Hoe zou het anders kunnen zijn voor ons, die haar naam dragen?

- *De uitdrukking “bouwen aan het mariale gezicht van de Kerk”, hoort die bij die visie?*

In mijn toespraak aan het einde van het Algemene Kapittel noemde ik die woorden, omdat ik vond dat ze tot nadenken stemmen en aansloten op de ervaringen van die weken. Ik was toen nog steeds in “shock”, waardoor ik er niet verder op inging, maar in de weken die volgden – vooral bij het werk van de Algemene Raad – werd duidelijk dat dit beeld de belangrijkste inspiratie voor ons mandaat aan het worden was.

Bovendien hebben veel broeders en leken mij gezegd dat het ook voor hen een sterke metafoor is en dat ze die heel inspirerend vinden, in samenhang met onze oorsprong en met wie we geroepen zijn te zijn.

**GEROEPEN
OM TE BOUWEN
AAN HET MARIALE
GEZICHT VAN
DE KERK**

Het is aan u, vandaag, om de aanwezigheid van
*Maria in het leven van de Kerk
en van de mensheid op originele
en specifieke wijze zichtbaar te maken.
Daartoe moet u een mariale houding
creëren die wordt gekenmerkt
door een vreugdevolle openheid
voor wat de Heilige Geest van u vraagt,
een onwankelbaar vertrouwen
in het Woord van God, een geestelijke reis
met betrekking tot de verschillende
mysterieën van Christus' leven,
en moederlijke aandacht voor de
behoeften en het lijden van de mens,
vooral de meest eenvoudige.*

Johannes Paulus II

gericht tot de Algemene Kapittels
van de Maristenfamilie, 2001

De term “mariaal gezicht van de Kerk” werd in de begintijd van ons Instituut nog niet gebruikt. Het is een term van vrij recente datum die voor het eerst werd gebruikt door Hans Urs von Balthasar, Jezuïet en theoloog, en vervolgens door Paus Johannes Paulus II en Paus Benedictus XVI, die naar hem verwijzen of hem direct citeren.

Als wij ons deze term vandaag, als Maristen, eigen maken, dan doen we dat omdat we voelen dat er een sterk verband is met onze oorsprong en omdat we geloven dat onze zending in de Kerk er goed in wordt samengevat.

WAT BETEKENT EEN "MARIAAL GEZICHT VAN DE KERK"?

Voor een goede omschrijving van wat wij verstaan onder een “mariaal gezicht van de Kerk” is het misschien goed de context ervan toe te lichten.

Von Balthasar gebruikt de term “mariaal principe” als beschrijving van de missie van Maria in de eerste kerk. Maar hij gebruikt ook andere termen, zoals “mariale dimensie”, “mariaal profiel”, “mariaal gezicht” of “mariaal aspect” van de Kerk, waarmee hij verwijst naar de historische

gebeurtenissen van het leven van de Kerk ontleend aan de houdingen waarmee Maria antwoordt op haar zending als gelovige en lid van de kerkgemeenschap. Om dan van het “mariale gezicht van de Kerk” te spreken, is een uitnodiging om deel te nemen aan deze ervaring en zending van Maria.

De theoloog analyseert vier levens, die hij voorstelt als “archetypen” van het leven van de Kerk. De wegen die werden bereisd door de hoofdrolspelers van deze vier verhalen, die de verrezen Heer binnen een gemeenschap hadden ervaren, kunnen door elke gelovige worden bereisd. Allereerst citeert Von Balthasar de ervaring van **Petrus**, die ontdekt dat Jezus, met wie hij jarenlang samenleefde, “aan het kruis stierf” voor zijn landgenoten, “maar God heeft Hem doen opstaan”. De overtuiging van zijn geloof zal dienen als bevestiging en zekerheid voor zijn broeders. Het verhaal van Petrus’ geloof is de fundering voor theologische reflecties over het zogenaamde “petrinische principe”. Het tweede verhaal vertelt van de charismatische ervaring van het leven van **Paulus**, en wel de zijne, die niet dezelfde is als die van de Twaalf. Hieruit komen de reflecties voort die gebaseerd zijn op het “paulinische principe”. Het derde verhaal is de mystieke ervaring van **Johannes**, die het volgende aan ons overlevert: “Wat er was vanaf het begin, wat wij gehoord hebben, wat wij met eigen ogen gezien en aanschouwd hebben, wat onze handen hebben aangeraakt, dat verkondigen wij: het Woord dat leven is”. (1 Joh 1,1) Dit is wat wij als de johanneïsche traditie of het johanneïsche

principe kennen. Elders in zijn werken stelt Von Balthasar een andere indeling voor, iets completer, met daarbij ook een vijfde archetype, gebaseerd op Jakobus. Ten slotte is er, hoewel we zeker ook “op de eerste plaats” zouden kunnen zeggen, op een veel dieper niveau, dichterbij de kern, de ervaring van de **Moeder van God**, een intieme en volledige ervaring die doorstroomt naar de Kerk en deze vruchtbaar maakt, en die de basis vormt van het “mariale principe”.

Het mariale principe is in bepaalde aspecten fundamenteeler dan het petrinische principe. Dit wordt erkend in de Catechismus van de Katholieke Kerk (773): “De mariale dimensie van de Kerk is belangrijker dan haar petrinische dimensie”, en door Johannes Paulus II (1987): “Het mariale profiel is even (zo niet meer) fundamenteel en kenmerkend voor de Kerk als het apostolische en petrinische profiel, waarmee het innig is verbonden”. Dit betekent, voor elke christen, dat een gelovige zijn belangrijker is dan de taak die hij of zij in de Kerk uitoefent.

De mariale ervaring brengt geloof en visie met elkaar in verband, hemel en aarde, en neemt de spanning tussen de onbevleete Kerk en de Kerk van zondaars weg. Omdat Maria “geloofde en door haar geloof ontving” (heilige Augustinus), is zij “de eerste gelovige” en “de Moeder van God”, en in Maria zijn “de gelovige” en de “Moeder van God” onscheidbaar. Haar Christus-ervaring is geestelijk en lichamelijk tegelijk. Daarom kunnen we niet van een zichtbare, hiërarchische, “petrinische” kerk overgaan naar een onzichtba-

re en spirituele kerk waarin we “de mariale dimensie” zullen aantreffen.

Deze verschillende wegen staan dus niet haaks op elkaar, maar vullen elkaar aan. En ik ben van mening dat het niet correct zou zijn om deze verschillende dimensies van de kerk tegenover elkaar te stellen en voor een kerk met een mariaal gezicht te kiezen, in tegenstelling tot een “petrinische kerk”. Het is een gemakkelijk argument maar het leidt tot niets constructiefs.

Von Balthasar schreef dat, als de mariale dimensie wordt verworpen, “alles polemischer wordt, kritischer, bitterder, minder vriendelijk, en uiteindelijk saai, en uit zo’n kerk lopen de mensen massaal weg”. Maar het zou wel heel ironisch zijn om een kerk die inspiratie uit Maria put als wapen tegen de hiërarchie te gebruiken, waardoor we zelf “polemischer, kritischer, bitterder, minder vriendelijk” et cetera worden. We gaan dus tegen niets en niemand in; in elk geval is het enige wat bewezen zou kunnen worden ons eigen gebrek aan consequentie in het leven van de idealen die we verkondigen.

DE DROOM VAN DE EERSTE MARISTEN: EEN HERNIEUWDE KERK

Zoals we goed weten, vinden we in de oorsprong van de Sociëteit van Maria de inspiratie van Jean-Claude Courveille, die hij naar eigen zeggen in Le Puy kreeg. In 1815 vertelde hij over zijn project aan enkele medestudenten aan het semi-

narie van Saint-Irénée: Colin, Champagnat, Déclas, Terrillon... Zij waren onmiddellijk enthousiast over het idee, dat uiteindelijk concrete vorm kreeg in de gelofte van Fourvière, aan de voeten van de Zwarte Maagd.

Maakte het creëren van een “mariale kerk” werkelijk deel uit van de droom van deze twaalf pas gewijde priesters? Voor Courveille was duidelijk dat het inhield dat ze moesten samenwerken in het vernieuwen van de Kerk; net zoals deze zending eerder in de geschiedenis was toevertrouwd aan de Sociëteit van Jezus, zei hij, zo viel ze nu ten deel aan de Sociëteit van Maria. Jean-Claude Colin is zelfs nog pertinenter: “De Sociëteit van Maria moet een nieuwe Kerk beginnen. Ik bedoel dit niet in letterlijke zin, wat blasfemie zou zijn. Maar dat gezegd zijnde, moeten we in zekere zin toch een nieuwe Kerk beginnen”.

“De Maristen zagen hun *projet* als een deelname aan het werk van Maria om als het ware Christus opnieuw geboren te laten worden en daarmee de Kerk een nieuw gezicht te geven” (*Water uit de rots*, 11). Het is duidelijk dat Champagnat ook volledig meedeed met dit project, maar op zijn eigen manier, zoals bij zoveel andere aangelegenheden. Praktisch als hij was, wilde hij dat de

idealen concreet werden gemaakt. Hoe kon hij bijdragen aan het vernieuwen van de Kerk? Volgens de kroniekschrijvers herhaalde hij tijdens zijn gesprekken met zijn compagnons van de Sociëteit van Maria voortdurend: “We hebben broeders nodig!” Zijn manier om een andere Kerk te creëren, vernieuwd, met een mariaal gezicht, werd concreet door de oprichting van de “Kleine Broeders van Maria”.

ONZE MANIER VAN KERK ZIJN EN KERK OPBOUWEN

Bouwen aan een Kerk met een mariaal gezicht is iets waartoe alle christenen zijn uitgenodigd. Maar wij, als Maristen, worden uitgenodigd “om de aanwezigheid van Maria in het leven van de Kerk en van de mensheid op **originele** en **specifieke** wijze zichtbaar te maken”, zoals Johannes Paulus II ons herinnert.

Wat houdt deze originele en specifieke manier van zijn in?

Zoals ik al zei, wenste Champagnat dat alleen al ons bestaan in de Kerk een profetische bijdrage zou zijn, doordat we “kleine broeders van Maria” zijn, dat wil zeggen, religieuzen die geen deel

uitmaken van de hiërarchische structuur van de Kerk en die ernaar streven het Evangelie op de wijze van Maria te leven. Beide aspecten zijn belangrijk: “kleine broeders” en “Maria”, en beide vatten samen wat wij geroepen zijn te zijn, zoals Br. Jean-Baptiste, de bekende biograaf van de stichter, zei tijdens een retraite die hij in 1862 aan de broeders gaf: “Wat is onze geest? Welk speciaal middel heeft onze stichter ons gegeven om tot volmaakte naastenliefde te komen? De naam die wij dragen zegt ons wat onze geest is.” Dit is de originaliteit van onze roeping, dit is wat onze bijdrage aan de Kerk en de maatschappij specifiek maakt, niet alleen om wat we doen, maar ook om de manier waarop we dat doen en om wie we zijn. Ons bestaan in de Kerk en in de maatschappij heeft op zichzelf al betekenis, zonder dat we ons op onze specifieke functie hoeven te beroepen.

Hetzelfde geldt voor duizenden leken over de hele wereld die zich herkennen in het Maristencharisma, zoals ik de afgelopen tien jaar zelf heb

kunnen vaststellen op de vijf continenten. Sommigen beleven het zo dat God hen roept om hun christelijke leven met de kenmerken van een Maristenleven te leven, en daarom spreken wij van de “roeping als leken-Marist”; in andere gevallen voelt men eerder een verbondenheid op het niveau van bepaalde aspecten van de spiritualiteit of op het vlak van de zending.

Wij zijn geen multinational van onderwijsdiensten noch een internationale NGO; we zijn een gemeenschap in de Kerk met eigen kenmerken, waarin we de vreugde ervaren van het geschenk van de Heilige Geest, en de verantwoordelijkheid voelen om onze speciale bijdrage te leveren. We gaan nu wat dieper in op de kenmerken van dit “mariale gezicht” van de Kerk die wij zo graag willen opbouwen. Met grote vrijheid van geest omdat wij, zoals ik eerder al aangaf, als broeders en als leken geen deel uitmaken van de hiërarchie, zijn wij niet geroepen om als vertegenwoordigers van een instelling te handelen, maar als profeten te midden van het Volk van God.

Laten we in gedachten houden dat voor veel mensen met wie wij gewoonlijk te maken hebben, wij de enige mogelijkheid zijn van contact met de Kerk. Wat een prachtige gelegenheid om een Kerk met een mariaal gezicht te presenteren!

**DRIE ICONEN
TER
KARAKTERISERING
VAN EEN KERK
MET EEN
MARIAAL GEZICHT**

De Griekse kerk en de Slavische kerken ...

*beschouwen de verering van iconen
als integraal onderdeel van de liturgie,
zoals de viering van het woord.*

*Zoals je door het lezen van de boeken
tot begrip van het levende woord
van de Heer kunt komen, kun je je
door bezinning op een geverfde icoon,
door het visuele aanschouwen,
toegang verschaffen tot de mysteries
van de verlossing, die enerzijds tot
uitdrukking komen via verf en papier
en anderzijds via de verschillende kleuren
en andere materialen.*

Johannes Paulus II
Duodecimum Saeculum

*Op de voorgaande pagina:
Monogram van Maria vooraan op
het altaar in de kerk van l'Hermitage.*

“**De icoon** is een woord voor de ogen; wat woorden verkondigen aan het oor, maakt een icoon in stilte zichtbaar voor het oog.” (Tweede Concilie van Nicea)

Voor velen van ons, die niet tot de spirituele traditie van het oosterse christendom behoren, zijn iconen niet gemakkelijk te begrijpen. Toch hebben ze aan populariteit gewonnen, ook in delen van de wereld die door het “westerse” christendom worden beïnvloed. We weten dat ze bij het eerste millennium van de Kerk horen, toen die nog niet opgesplitst was, en dat ze daarom een weergave van de oudste overtuigingen en gebruiken van de christelijke gemeenschap zijn. Wat zou het mooi zijn als iconen het teken waren van een Kerk die in het derde millennium weer één geheel vormt!

In de westerse wereld hechten wij veel belang aan woorden, aan logica, aan de noodzaak van luisteren. In de oosterse wereld daarentegen wordt belang gehecht aan afbeeldingen, aan intuïtie en de noodzaak van contemplatie.

We gaan ons bezinnen op drie iconen waarop Maria staat afgebeeld; ze zullen ons de kenmerken van een Kerk met een mariaal gezicht beter doen begrijpen. De aankondiging van Jezus' geboorte, Maria's bezoek aan Elisabet (Visitatie) en

Pinksteren zijn de drie gebeurtenissen die ons zullen leiden en waarin we Gods belangrijkste oproepen aan het Instituut via de laatste Algemene Kapittels terugvinden.

Ik ben van mening dat ze ook aansluiten op de gevoeligheid van veel mensen die dromen van een “andere” Kerk. In oktober 2011 was ik ideeën aan het verzamelen voor het schrijven van deze circulaire, en toen realiseerde ik me dat ik iets moest bedenken om met mensen van gedachten te wisselen en hun mening te horen. Daarom heb ik op Facebook een pagina aangemaakt met de titel “mariale Kerk” en gevraagd: “Wat zijn volgens jou de belangrijkste kenmerken van een Kerk met een mariaal gezicht?”

Voor wie niet zo bekend is met het Internet: Facebook is een sociaal netwerk gecreëerd door een student aan de universiteit Harvard met het doel een gratis en gemakkelijk medium te bieden voor communicatie en het uitwisselen van studiemateriaal onder studenten. Al snel breidde

het zich uit en nu is het beschikbaar voor iedereen die een e-mailadres heeft. Eind 2011 had Facebook meer dan 800 miljoen gebruikers.

Op Facebook is alles kortstondig: de berichten, die normaal gesproken heel kort zijn, volgen elkaar met grote snelheid op. Daarom was het misschien niet de meest geschikte plek voor de interactie die ik beoogde. Toch waren de reacties die ik kreeg, hoewel het er niet veel waren, waardevol omdat ze van heel verschillende mensen afkomstig waren: verschillende talen, culturen, leeftijden...

Goed, welke antwoorden kreeg ik op mijn vraag? Ik deel ze onder de volgende drie kopjes in:

- a. **Dienen:** aandacht voor de meest behoeftigen; sociale gerechtigheid, bevrijding van de mens.
- b. **Moeder:** zij creëert een gezin of familie waarin wij allemaal gelijkwaardig zijn; respect voor diversiteit en acceptatie van verschillen. Eenvoud en nederigheid. Liefde leven, tederheid, mededogen. Begeleiden, raad geven, accepteren in plaats van veroordelen. Menselijk.
- c. **Actief geloven:** openheid voor de Heilige Geest, zonder angst. Mediteren op de woorden van Jezus, die in je hart bewaren en ze in praktijk brengen.

Als we dit koppelen aan de drie eerder genoemde iconen, zouden we kunnen zeggen dat het aspect dienen wordt voorgesteld door de icoon van

de Visitatie; het moederlijke en familiale aspect door die van Pinksteren, en het aspect actief geloven door de icoon van de aankondiging van Jezus' geboorte.

We gaan elk van deze iconen eens apart onder de loep nemen, omdat ze de essentie van het religieuze leven in zich verenigen: "De

zoektocht naar God, een leven van *communio*, en het dienen van mensen zijn de drie belangrijkste kenmerken van het leven als religieus" (Johannes Paulus II, *Ecclesia in Asia*, 44). Het zijn deze drie aspecten die we nader gaan bekijken en die op hun eigen manier ook voor de leken-Marist betekenis hebben.

We laten ons door elk van de iconen uitdagen, in het bewustzijn dat "de houdingen van Maria, die wij in ons leven willen overnemen, de aanwezigheid van het moederlijke gezicht van God worden" (XIXe Algemene Kapittel).

daar hebben we de Kerk van de schort. Wie de Kerk wil beschrijven zoals Jezus haar in Zijn hart ervaart, moet haar schetsen met een doek om haar middel. Je zou kunnen tegenwerpen dat dit een nogal overdreven beeld van dienstbaarheid is, te banaal, een foto die je niet aan je familie laat zien als ze op de koffie komen. Maar de Kerk met de schort is de Kerk die Jezus' voorkeur heeft, omdat Hij haar zo heeft gemaakt. Dienaren van de wereld worden, neerknielen zoals Jezus en de voeten van mensen wassen, de voeten van de wereld. Dat is de Kerk. En wij, wiens voeten wassen wij?"

Nadat ik zelf dit beeld van de "Kerk met de schort" eens gebruikte tijdens een symposium over de roeping van de religieuze broeder in Madrid, zei een broeder tegen mij dat Br. Henri

Vergès hiervoor model zou kunnen staan. Op veel foto's en posters staat hij immers met een schort aan: inderdaad! Een beter beeld kun je niet vinden dan dat van deze "kleine broeder", iemand met een grote liefde voor Maria, iemand die zich figuurlijk, maar ook letterlijk wist te "begraaven" in islamitische landen. Evangelisatie vanuit stilte, discreet, met die typische stralende lach van hem.

"We delen in het geestelijke moederschap van Maria als we eraan meewerken Christus in de wereld te brengen van de mensen wier leven we delen. We voeden dat leven in de kerkelijke gemeenschap, wier eenheid we versterken door het vuur van ons gebed en de vrijgevigheid waarmee we anderen van dienst willen zijn." (*Water uit de rots*, 26) Dienen is onze roeping. Ja, ik denk zelfs dat we in de Kerk en in de maatschappij vooral bekend zijn om alle diensten die we nu al bijna 200 jaar aanbieden – diensten die we met grote toewijding en vol overgave verrichten en die over het algemeen zeer gewaardeerd worden.

Als goede zonen van Champagnat zijn wij pragmatische mensen en in elke periode in de geschiedenis hebben wij geprobeerd de diensten die van ons werden gevraagd te verrichten. Vandaag, in deze mondiale maatschappij waarin we leven, hebben we directe toegang tot informatie over de armoede, het leed, de marginalisatie van miljoenen kinderen en jongeren overal op de wereld. Om die reden herinnerde het laatste Algemene Kapittel ons eraan dat we onze aanwezigheid bij arme kinderen en jongeren moeten blijven uitbreiden en evalueren, zodat ze "een aanwezigheid van betekenis" is.

Dit betekent dat elke Provincie en elk District zich de vraag moet stellen of al het mogelijke wordt gedaan voor de mensen aan de rand van de samenleving. Maar ook elk Maristenproject kan zich die vraag stellen. Eigenlijk zouden we overal waar we aanwezig zijn bekend moeten zijn om onze voorkeur voor de kwetsbaarste kin-

deren en jongeren – niet omdat we geld voor hen inzamelen maar omwille van ons toelatingsbeleid, onze onderwijspraktijk, onze opvatting van discipline en conflicten oplossen, ons leerplan, et cetera. Een goede test om erachter te komen hoe we het doen zou zijn dat we aan een buitenstaander vragen ons te beschrijven: ziet hij of zij in ons het moederlijke gezicht van de Kerk?

Vanuit onze oorsprong vinden wij het belangrijk op te komen voor de rechten van kinderen en jongeren via het onderwijs dat we geven. Vandaag zijn we ons ervan bewust dat dit pleitbezorgen een meer structurele en politieke vorm moet krijgen: we moeten proberen daar in te grijpen waar de beslissingen worden genomen die de structuren kunnen veranderen die de schending van die rechten mogelijk maken of doen voortduren. Vandaar onze aanwezigheid bij de Verenigde Naties, op grond van onze eigen waarden, en vandaar dat we aanwezig moeten zijn in de sociale of politieke instellingen die zich inzetten voor de rechten van het kind in de landen waar wij een aanwezigheid hebben.

Zowel in onze eigen onderwijsinstellingen als ook op de andere vlakken waar wij actief zijn maken we onze reis samen met mensen van goede wil, en we streven ernaar dat het dienen van mensen een belangrijke waarde is in onze samenleving, hoewel het najagen van status, macht of rijkdom een geduchte concurrent is. Als er bij ons mensen zijn met een ander christelijk geloof, een andere religie of mensen die zoekende zijn, dan is dat voor ons een mogelijkheid om te getuigen van de open en dienende Kerk die wij

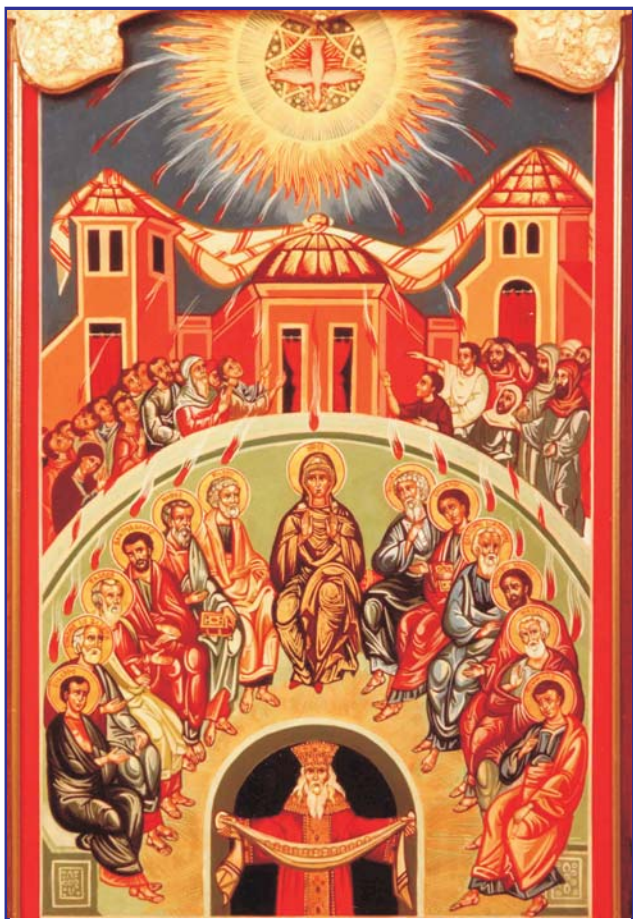

willen opbouwen, daartoe voelen we ons geroepen.

De wereld zien vanuit het gezichtspunt van iemand anders betekent dat je in staat bent je in hem te verplaatsen; je door hem te laten raken; hem te begrijpen, ook al keur je zijn doen en laten misschien niet altijd goed. Als Jezus knielt om de voeten van Zijn leerlingen te wassen, is Zijn gezichtspunt “van onderaf”: het gaat om het dienen, maar niet als iemand die daarmee de aandacht wil trekken of die alle antwoorden heeft; wel als iemand die geknield zit, dat wil zeggen, met de nederigheid van iemand die dient vanuit liefde zonder daarvoor iets terug te vragen. Hoeveel persoonlijke verhalen heb ik niet gehoord van mensen wier kijk op de wereld veranderde toen zij bereid waren neer te knielen, temidden van hen die al “daar beneden zijn” in onze samenleving, en van deze mensen te leren, zonder vooroordelen of angst! Ja, het is inderdaad gevaarlijk om dat te doen. Je kijk op de wereld en op het leven zal nooit meer dezelfde zijn.

“Degenen die gezag uitoefenen laten zich leiden door dezelfde geest als de Dienstmaagd des Heren. Zoals Zij luisteren, overdenken en handelen de Oversten” (*Constituties* 120). Dit is het maria-leiderschap dat we allemaal met elkaar delen, leiderschap “van onderaf”, niet met kant-en-klare antwoorden maar met aandachtig luisteren, met de nederige houding van Maria, die weet hoe ze zich kan laten uitdagen door God en door mensen.

ICOON VAN PINKSTEREN: DE FONTEIN VAN HET VOLK

We bouwen een gemeenschap rond Maria, zoals de apostelen met Pinksteren. Onze religieuze of lekencommunities zijn plekken waar onze menselijke en geestelijke eigenschappen zich ontwikkelen en die evangeliserend werken doordat ze van broederlijke liefde getuigen. Trouw aan onze “esprit de famille” verwelkomen wij iedereen als broeder of zuster, onvoorwaardelijk. Van Maria, onze goede Moeder, leren wij teder en meelevend te zijn.

“De Katholieke Kerk is geen archeologisch museum. Ze is de aloude fontein van het volk die water geeft aan de generaties van nu, zoals hij dat ook aan de generaties van vroeger gaf” (Johannes XXIII, 1960). De Kerk als fontein, zoals de beroemde *nasoni* van Rome, meer dan 2000 fonteintjes op alle straathoeken die dag en nacht overvloedig water geven aan wie ervan wil drinken. Veel toeristen verbazen zich over

een dergelijke vrijgevigheid en vragen zich af of het water wel goed is. Sommigen zien dat een waterleiding aan de buitenkant wat roestig is of dat het bekken waar het water in terechtkomt een beetje gebarsten of vies is... maar de Romeinen trekken zich daar niets van aan, want zij weten maar al te goed dat het water nog altijd even fris en goed is als in de tijd van de aquaducten. En datzelfde geldt voor de Kerk, volgens Paus Johannes!

Onze gemeenschappen zijn dus geen musea om te bezoeken, maar levende plekken waar je je dorst kunt lessen en het water van leven met anderen kunt delen. We weten dat wij fontein zijn en dat het water niet vies is; dit maakt ons nederig en we beleven het als een blijvende uitnodiging om open en vrijgevig te zijn. Dit is de gemeenschap van Pinksteren, verenigd rond Maria, die weet dat ze drager is van een geschenk dat haarzelf overstijgt.

De gemeenschap is iets wezenlijks in het leven van de broeders, zoals onze naam zelf al aangeeft, hoewel we niet altijd in staat zijn om het gemeenschapsleven alle voorrang te geven. Verder is het bouwen aan gemeenschap, zowel voor broeders als voor leken, onze belangrijkste vorm van evangeliseren. Daaraan herinnert ons stichter ons in zijn Geestelijk Testament: "Moge men van de Kleine Broeders van Maria zeggen, zoals van de eerste christenen: 'Zie hoe zij elkaar beminnen.' Het is mijn vurigste hartenwens op dit laatste moment van mijn leven". Jonge mensen hebben zichtbare voorbeelden nodig die laten zien dat het mogelijk is Jezus' droom te realise-

ren: een alternatieve samenleving, het Koninkrijk, opbouwen, in het hier en nu. Laten zien dat een groep mensen van verschillende afkomst, cultuur, leeftijd, enzovoort, in staat is samen te leven, elkaar te respecteren, om elkaar te geven, zonder dat ze elkaar hebben uitgekozen. De gemeenschap, het beginpunt voor ons jeugd-apostolaat, kan ook een punt van aankomst zijn: de plek die, normaal gesproken, de kroon op onze pastorale inzet zou moeten zijn.

Tijdens mijn reizen door het Instituut is mij op meer dan één plek opgevallen dat we ons hebben laten leiden, zoals ik het zie, door de spontane tendens om de tegenstellingen die er in de maatschappij bestaan over te nemen in onze gemeenschappen, Provincies en instellingen. Zo hebben we bijvoorbeeld vaak een scheidslijn gecreëerd tussen degenen die met kinderen en jongeren uit de rijkere klassen werken en degenen die met kinderen en jongeren uit de armere klassen werken. Zo dragen we niet bij aan het opheffen van deze sociale tegenstelling, maar

hebben we die juist bij onszelf ook gecreëerd. In plaats van dat we profeten van eenheid zijn en ons die profetische rol toe-eigenen, hebben we onszelf beperkt tot het overnemen van het bestaande sociale stelsel. Dit zijn situaties die niet mogen voorkomen bij ons, ongeacht welk excuus ervoor wordt aangevoerd. Kunnen we deze tendens veranderen? Ja, natuurlijk kunnen we die veranderen, vooropgesteld dat we ons ervan bewust worden en bereid zijn bruggen van gesprek en ontmoeting te slaan, eerst bij onszelf onderling en vervolgens op maatschappelijk niveau.

U hebt vast, net zoals ik, vaak horen zeggen dat wij een zichtbare uitstraling van hartelijkheid en vriendelijkheid hebben, die wij als *esprit de famille* kennen. Het is een wederzijds accepteren in onze gemeenschappen dat ons helpt ons volledig te ontplooiën als mens (of dat zouden we tenminste mogen verwachten). Maar het is ook een accepteren dat we onvoorwaardelijk in praktijk brengen bij iedereen die naar onze gemeenschappen of scholen komt, net zoals een moeder bij haar kinderen zou doen.

■ *Kom, kom, wie u ook bent, kom!*
 ■ *Ongelovige, gelovige of heiden,*
 ■ *het doet er weinig toe.*
 ■ *Onze karavaan is er niet een*
 ■ *van ontgoocheling!*
 ■ *Onze karavaan is er een van hoop!*
 ■ *Kom, ook als u duizendmaal*
 ■ *uw beloften hebt gebroken!*
 ■ *Kom ondanks alles, kom!*

Jalal ad-Din Rumi

islamitische mysticus uit de 13e eeuw

Elke keer dat ik in Lourdes ben geweest, was ik onder de indruk van het feit dat mensen die ziek zijn of een handicap hebben alle voorrang krijgen: er is ten minste één plek op aarde waar dit gebeurt, en het is prachtig dat dat in de Kerk is! Kunnen onze gemeenschappen en instellingen niet ook zulke oases zijn waar iedereen zich welkom voelt, gewoon als mens, zonder ergens tekst en uitleg over te hoeven geven? “Maria inspireerde in de eerste Maristen een nieuwe visie van kerk zijn die was gebaseerd op de visie van de eerste christenen. Deze mariale kerk heeft het hart van een moeder: niemand wordt in de steek gelaten. Een moeder gelooft in de goedheid die iedere mens in zich heeft en vergeeft gemakkelijk. We respecteren elkaars persoonlijke reis. Er is plaats voor hen die twijfelen en zich in geestelijk opzicht onzeker voelen, er is plaats voor iedereen. Er wordt geluisterd en gepraat (*Water uit de rots*, 114).

“Door (Maria) in ons midden op te nemen, leren we hoe we van mensen kunnen houden en zo worden wij, op onze beurt, een levend teken van tederheid van de Vader” (*Constituties* 21). Het beeldje van de goede Moeder dat onze stichter ons heeft nagelaten, is er een van grote tederheid: het kind zuigt op zijn duim, wat aangeeft dat het vol vertrouwen en rustig

in de armen van zijn moeder ligt. We weten dat we zowel in het leven van Champagnat als in dat van de eerste broeders veel passages vol tederheid en zachtaardigheid tegenkomen. We herinneren ons het getuigenis van Br. Laurent, een van de eerste broeders, die over P. Champagnat zei: “Een moeder heeft niet meer tederheid voor haar kinderen dan hij voor ons had... Onze goede overste zorgde goed voor elk van ons, als de tederste vader die er maar kon zijn.”

Veel broeders hebben deze tederheid en zachtaardigheid in ere gehouden, hoewel daarvoor in de maatschappij niet altijd waardering is. Ik moet denken aan mijn bezoek aan een heel zieke broeder tijdens zijn laatste levensdagen, een paar jaar geleden; bij hem was een zus van hem, een non. Op een gegeven moment kwam de Broeder Marist die voor de zieke zorgde binnen. Nadat hij hem wat medicijnen had gegeven en hem bemoedigend had toegesproken, gaf hij hem met volkomen vanzelfsprekendheid een kus

op het voorhoofd en verliet de kamer. Ik weet nog dat de zus daar erg door geraakt was: ze zei dat ze nog nooit had gezien dat iemand met zoveel respect en tegelijkertijd met zoveel tederheid werd behandeld.

Zoals zuster Magdeleine, stichteres van de Kleine zusters van Jezus, zei: “Vrijgevige liefde is vrij gemakkelijk te vinden, maar zachtaardige en respectvolle liefde voor elk levend wezen komt minder vaak voor.” We zijn uitgenodigd te leven zoals de profeet Micha aanbeveelt: “Je weet wat de Heer van je wil: niets anders dan recht te doen, weldadigheid lief te hebben en nederig de weg te gaan van je God.” (6,8)

Vol vreugde nemen we de verantwoordelijkheid op ons om de nalatenschap te laten voortleven die we van onze eerste broeders hebben gekregen, over wie wordt gezegd: “Het gevoel van broederschap, van toewijding en zelfverloochening in dienst van de anderen, groeide in hen door de aanwezigheid van onze stichter en de nabijheid van onze Goede Moeder.” (*Constituties* 49). Onze gemeenschappen en onderwijsinstellingen, levende cellen van de Kerk, worden opgeroepen om dit moederlijke gezicht te blijven weerspiegelen.

**ICOON
VAN DE AANKONDIGING:
SCHOONHEID
ZAL DE WERELD REDDEN**

Zoals Maria tijdens de aankondiging van Jezus' geboorte is, is zij ons voorbeeld van openheid voor de Geest, naar wie zij aandachtig en in stilte luistert en aan wiens handelen zij zich overgeeft. Net zoals zij, die "dit alles in haar hart bewaarde en erover bleef nadenken", streven wij ernaar actief-contemplatief te zijn. Ons gebed, trouw aan de Maristentraditie, is eenvoudig, verweven met het dagelijkse leven, maar ook met vaste tijden voor contemplatie. Door ons naar binnen te richten, ontwikkelen we onszelf en helpen we in de ontwikkeling van anderen; we bevorderen gevoeligheid en openheid voor schoonheid.

"Schoonheid zal de wereld redden", laat Dostojevski een personage in een van zijn romans zeggen. Hij licht dit zelf toe: "De mensheid kan leven zonder de wetenschap, kan leven zonder brood, maar zou zonder schoonheid niet kunnen blijven le-

ven, omdat er niets te doen zou zijn in de wereld. Het hele geheim ligt hierin, de hele geschiedenis ligt hierin." Onze ervaring laat op overtuigende wijze zien dat, natuurlijk, noch geweld noch machtsmisbruik de wereld zal redden.

Wat heeft onze wereld dan nodig, zo onrechtvaardig gestructureerd en zo vol geweld als ze is? Zich openstellen voor de schoonheid van stilte, van verwondering, van dankbaarheid. Het menselijk hart smacht daarnaar, ook al kiest het niet altijd de juiste weg om het te bereiken.

De dag dat het Tweede Vaticaanse Concilie begon, stroomden duizenden mensen naar het Sint-Pieterplein met fakkels, als pelgrims komende uit de hele stad. Ze hadden het zo afgesproken. Paus Johannes weigerde in het raam van zijn privévertrekken te verschijnen en de menigte toe te spreken, omdat hij de aandacht niet op zichzelf wilde vestigen. Uiteindelijk wist zijn secretaris, Mgr. Capovilla, hem op andere gedachten te brengen, en de paus begon spontaan te spreken. Deze toespraak werd wereldwijd bekend als de "maanrede", vereeuwigd door de Italiaanse televisie. Hoe is deze titel "maanrede" ontstaan, terwijl de paus toch over van alles sprak? Omdat de mensen, en dat geldt voor ons vandaag ook nog, zich geraakt voelden door zijn woorden: "Kijkt u eens hoe prachtig de maan vanavond is: je zou kunnen zeggen dat ze zich heeft gehaast om dit spektakel te aanschouwen dat de basiliek van Sint-Pieter zelf, met haar vier eeuwen geschiedenis, nooit heeft kunnen aanschouwen. Mijn persoon telt niet; het is een broeder die tot u spreekt... Als u naar huis gaat, treft

u daar de kinderen: geef hen een knuffel en zeg dat het een knuffel van de paus is. Als u tranen ziet om weg te vegen, zeg dan: de paus is bij ons, vooral in tijden van verdriet en leed..."

In een tijd van crisis in de Kerk en in de maatschappij sprak de paus over de schoonheid van de maan, over het knuffelen van kinderen, het wegvegen van tranen... en dit is het enige wat de meeste mensen zich nog herinneren van zo'n belangrijke dag!

Tijdens de Wereldjongerendagen in Madrid in augustus 2011 was ik in gesprek met een aantal jonge deelnemers en ik vroeg hen wat de meeste indruk op hen had gemaakt. Zonder enige aarzeling zeiden ze dat het de stilte was van meer dan anderhalf miljoen jongeren tijdens de adoratie. Van de jongeren die in 2008 in Sydney aan dit evenement deelnamen, had ik hetzelfde gehoord. Ik weet niet of ze zich nog iets herinneren van de woorden van de paus, maar deze stilte

raakte hen zonder enige twijfel heel diep, op een manier die ze zelf niet onder woorden konden brengen. Waarschijnlijk is hier iets van wat Von Balthasar heeft gezegd van toepassing: “Het eerste wat we van het mysterie van God vatten is meestal niet de waarheid maar de schoonheid”. En wij... wat doen wij? Praten, praten, praten...

Wijst dit alles niet een nieuwe richting voor onszelf en voor onze manier van onderwijzen en evangeliseren? Edgar Morin (2010) gebruikt het beeld van de metamorfose om de veranderingen te beschrijven die in de maatschappij moeten plaatsvinden: “We moeten opnieuw beginnen. Of eigenlijk is het allemaal al begonnen, maar zonder dat wij het in de gaten hadden. We staan aan het begin, bescheiden, onzichtbaar, aan de kantlijn, verdeeld. Maar op alle continenten borrelt de creativiteit en zijn er vele lokale initiatieven gericht op economisch, sociaal, politiek, cognitief, educatief, etnisch herstel of op een hervorming van het leven.” In dit metamorfoseproces, bevestigt Morin, is de doelstelling niet fundamenteel de ontwikkeling van materiële goederen, efficiëntie, rendabiliteit en het berekenbare, maar dat iedereen terugkeert naar zijn innerlijke behoeften: de grote terugkeer naar het innerlijke leven en naar het besef dat begrip voor je medemens, liefde en vriendschap heel belangrijk zijn.

“De grote terugkeer naar het innerlijke leven”. In elke mens is er een onstuitbaar verlangen dat uit het diepste van zijn wezen omhoog komt. De dichter José Angel Valente noemt dit de “nostalgie van de kieuwen”, omdat “...we alleen aan de

oppervlakte zijn om een diepe inspiratie op te doen die het ons mogelijk maakt terug te keren naar de diepte.” In veel delen van de wereld zien we tekenen van deze terugkeer naar het innerlijke leven, naar de geestelijke zoektocht. Waar bevind ik me op deze zoektocht?

In onze samenlevingen van vandaag, ongeacht op welk continent, zijn er voortdurend sterke invloeden van buitenaf die ervoor zorgen dat we, behalve als we gezegend zijn met een ijzeren discipline, in een blijvende staat van oppervlakkigheid leven. Misschien was dat de ervaring van de heilige Augustinus, zoals hij die in zijn *Belijdenissen* (*Confessiones*) beschrijft: “Veel te laat heb ik u lief gekregen, o schoonheid zo oud en zo nieuw. Veel te laat heb ik u lief gekregen. Binnen in mij waart gij en ik was buiten, en daar zocht ik u. Lelijk als ik was, stortte ik mij op de mooie dingen die gij gemaakt hebt. Gij waart bij mij, maar ik was niet bij u! Die dingen hielden mij ver van u verwijderd, die niet zouden bestaan als ze niet in u bestonden.”

Zelfs al heeft het de schijn dat we geheel gericht zijn op ons apostolische leven, kan het voorkomen dat we toch opgaan in activisme. “De jaren in de sloppenwijken waren buitengewoon. Ik kon kinderen van de dood redden. Het was heel bijzonder. Maar met dat alles is wat ik vandaag doe in stilte en in ‘teruggetrokkenheid’ niet minder opwindend. Ik ervaar het lijden van armoede aan den lijve. Niet van materiële armoede. Vandaag de dag is ‘inactiviteit’ mijn armoede. Actief zijn gaf mij het gevoel te bestaan. Hoe meer actie, des te meer voelde ik dat ik leefde. En dat smaakte altijd naar meer. Het was slechts een illusie, maar dat zag ik tijdens mijn actieve leven niet. Ik moest de proeve van onbekwaamheid doorstaan, verbonden met het feit dat ik een oude vrouw ben, om deze essentiële waarheid te ontdekken. En misschien is dat wel een van de grootste voorrechten in mijn leven, want vandaag ben ik in de pure waarheid. Ik kan me niet meer verbergen achter Zuster Emmanuelle, ‘actief’ op alle fronten.” (Zuster Emmanuelle, ook bekend als de Kleine Zuster van de vodenraapsters). De wereld heeft geen verwoede activisten nodig, maar vredebestichters. Dat is de meest solide basis voor vrede in onze samenlevingen.

Opnieuw laat Maria ons de te volgen weg zien. Maria van de stilte, van de acceptatie, van het aandachtig luisteren. Zij die “dit alles in haar hart bewaarde en erover bleef nadenken”.

Enkele maanden geleden ontmoette ik in onze gemeenschap in Parijs een broeder die enkele dagen in Lisieux was geweest. Hij vertelde me dat hij zich daar erg geraakt had gevoeld, omdat hij

veel overeenkomsten had vastgesteld tussen de spiritualiteit van Theresia en die van de Maristen. Zonder het goed te kunnen verwoorden, had deze broeder de overtuiging dat ons gebed eenvoudig moet zijn, vertrouwensvol, een gebed van overgave.

Ik dank God vaak dat Hij ons zegent met geweldige mensen die, in alle eenvoud, hun dagelijkse trouw leven, die hun geloof voeden en er een actieve vorm aan geven. Zij zijn mensen wier biografie misschien nooit gepubliceerd zal worden of wier naam niet in het nieuws zal komen, maar ze zijn de grote schat die het Instituut ter beschikking heeft.

Hoeveel broeders zijn en waren er niet, daar ben ik zeker van, die leven en leefden als ware mystici met de rozenkrans in hun hand geklemd! Kan er een gemakkelijker gebed zijn dan de rozenkrans? Het is het gebed van de eenvoudige mens, ongecompliceerd, waarin hij zijn liefde en vertrouwen uit door dezelfde woorden te herhalen, telkens weer. Een aantal jaar geleden hebben we de rozenkrans, om hem te redden, intellectueel ontleed en met ideeën beladen, waardoor hij voor velen van ons onverteerbaar is geworden. Past de rozenkrans voor ons niet in de traditie van het gebed van het hart, een traditie die sinds de eerste eeuwen altijd aanwezig is geweest in de Kerk? P. Champagnat ging naar de kern en vond in de rozenkrans een prachtige manier om vertrouwen en overgave uit te drukken. We weten dat hij aanbeval de hele rozenkrans te bidden; als dat niet kon, dan ten minste een tienje, en als zelfs dat niet mogelijk was, dat we de

rozenkrans dan ten minste zouden kussen voor het slapen gaan, als teken van liefde.

Wil ik aanbevelen dat we devotionele gebruiken weer oppakken? Het enige wat ik zou willen benadrukken is dat we, in welke vorm dan ook, absoluut moeten bidden, en wel als Maristen. En de manier die Maria ons leert is die van contemplatie: overgave, als een kind in de armen van zijn moeder. Actieve overgave, zodanig dat ze het hart openstelt voor mensen en gebeurtenissen en zich zo innig mogelijk door hen laat raken, net zoals Maria, die probeerde in dit alles de voetafdrukken van de God van verrassingen te zien.

Zo maken we van onszelf actief-contemplatieve mensen. Met Teresa van Calcutta kunnen we bevestigen: “het resultaat van stilte is gebed; het resultaat van gebed is geloof”. Alleen als we specifiek tijd vrijmaken voor stilte, voor persoonlijk gebed, voor contemplatie, zullen onze ogen opengaan voor de nieuwe realiteit: alles is gelijk, maar alles is anders.

De paus herinnert alle religieuzen eraan dat wij door onze roeping Godzoekers zijn. “Aan deze zoektocht wijdt u de beste energie van uw leven. U gaat voorbij aan de zaken van secundair belang en richt zich op de kern, op wat werkelijk belangrijk is; u zoekt het definitieve, u zoekt God, u houdt uw blik gericht op Hem. Zoals de eerste monniken cultiveert u een eschatologische oriëntatie: u kijkt verder dan het tijdelijke en zoekt naar wat blijvend is, wat niet voorbijgaat. U zoekt God in de broeders die u gegeven zijn, met wie u leven en zending deelt. U zoekt Hem in de mannen en vrouwen van onze tijd, naar wie u gezonden wordt om hen, met leven en woord, het geschenk van het Evangelie te bieden. U zoekt Hem vooral in hen die arm zijn, de eersten die bestemd zijn voor het Goede Nieuws. U zoekt Hem in de Kerk, waar de Heer zichzelf aanwezig maakt, bovenal in de Eucharistie en de sacramenten, en in Zijn Woord, de belangrijkste weg voor de zoektocht naar God, dat ons in gesprek brengt met Hem en ons Zijn ware gezicht laat zien. Wees altijd zoekers en vurige getuigen van God!” (Benedictus XVI, 2010).

Hoe gaan we deze mystieke dimensie van ons leven ontwikkelen? Door de prijs te betalen die nodig is om haar te laten ontspruiten, groeien, bloeien: stilte creëren, tijd voor contemplatie nemen, voor aandachtig luisteren naar het Woord, voor het vieren van het geloof... met geduld en regelmaat, zonder pretenties. “Al lijken onze inspanningen voor aandacht jarenlang geen resultaat te hebben, op een dag stroomt er ineens een licht door onze ziel dat precies evenredig is aan al die inspanningen.” (Simone Weil)

**MARIA,
DAGERAAD
VAN DE
NIEUWE
TIJDEN**

Vandaag

*hebben we geen grote profeten nodig,
maar kleine profeten die met eenvoud,
zonder herrie en zonder verwickelingen,
de radicaliteit en de paradox
van het Evangelie in het dagelijkse
bestaan leven.*

Johann Baptist Metz

Op 2 januari 2017 is het 200 jaar geleden dat het Instituut werd gesticht. Het is een prachtig moment om feest te vieren en God en onze Goede Moeder te danken voor al het goede dat er in die jaren via het Instituut in de wereld is gedaan. Het zal ook een gelegenheid zijn om terug te kijken: namen, gebeurtenissen, personen...

Wat kunnen we over de toekomst zeggen? In elk geval dat die niet in onze handen ligt en dat we het waarschijnlijk mis hebben als we er voorspellingen over doen. Wat we wel kunnen doen, en dat doen we ook al, is in het hier en nu leven. Zou het niet geweldig zijn als er op onze weg naar het 200-jarige bestaan sprake is van enthousiasme en een soort collectieve besmettelijkheid, waarbij we elkaar stimuleren in onze trouw aan het "Maristenproject"? Maria, dage-raad van de nieuwe tijden, blijft aan onze zijde om onze bron van vernieuwing te zijn.

We voelen ons geroepen om een Kerk met een mariaal gezicht te bouwen. Daarbij gaat het niet om een intellectuele constructie om aan bezoekers te laten zien; en nog veel minder om een spandoek om tegenover andere visies van kerk-zijn op te hangen. Een Kerk met een mariaal gezicht bouwen is **waar we ons op toeleggen**.

Marina, een Italiaanse leek, beschreef het op Facebook in antwoord op mijn vraag als volgt:

*Een Kerk die in staat is te accepteren,
altijd en onvoorwaardelijk.
Een Kerk die glimlacht, deelt
en tranen wegveegt.
Een Kerk die tederheid biedt
en genade leeft.
Een Kerk die vergeeft.
Een Kerk die liefheeft met de
ogen en het hart.
Een Kerk die leidt tot een ontmoeting
met Jezus
en totale liefde voor Hem.*

Om te kunnen bestaan, heeft deze Kerk nodig dat u en ik resoluut beslissen om haar te realiseren. We vragen dit niet aan anderen: onze droom maakt dat wij ons erop toeleggen.

Het is een prachtig project, dat het waard is je leven aan te wijden.

Dit is wat zo veel andere mensen vóór ons hebben gedaan. Een van hen was bijvoorbeeld Br. Emile François, die in december 2005 in Beijing is overleden. Enkele maanden daarvoor had ik gelegenheid hem te ontmoeten, toen hij al heel ziek was.

Door over deze ware "Kleine Broeder van Maria" te vertellen, wil ik mijn waardering uiten en een eerbetoon brengen aan vele anderen die, net zo-

als hij, in uiterst moeilijke omstandigheden trouw bleven aan hun geweten en engagement. Zonder enig belang aan zichzelf te hechten, zonder getuigen van wat wij vandaag als heldendaden zouden beschouwen, maar die zijzelf “normaal” zouden noemen: “Ik deed wat ieder ander gedaan zou hebben”, zeiden ze meer dan eens, zonder enige theatraliteit.

Toen de moeilijke tijden kwamen waarin het hem verboden was in een gemeenschap te leven, keerde Br. Emile François terug naar zijn geboortplaats, maar als goede Marist bleef hij catechisatie geven. Dat leidde tot valse beschuldigingen en hij werd herhaaldelijk naar de gevangenis gestuurd, zo vaak dat hij zelf de tel kwijt raakte. Elke keer als hij weer vrijkwam, ging deze broeder, trouw aan zijn principes, opnieuw catechisatie geven, wat hem weer valse beschuldigingen opleverde. In totaal heeft hij naar schatting ruim 15 jaar in de gevangenis gezeten. Pas toen hij al heel ziek en zwak was, liet men hem met rust.

Onze medebroeder vertelde dat hij het zelfs in de gevangenis aandurfde om het Evangelie te verkondigen, al deed hij dat heel tactisch en voorzichtig. Hij had ook enkele medegevangenen gedoopt die zich dankzij hem hadden bekeerd. Onder hen waren ook een paar ter dood veroor-

deelden, met wie hij soms een cel deelde, en die vervolgens hun straf met vrede in het hart tegemoetzagen.

De gevangenismedewerkers wisten dat de broeder vals beschuldigd was en hadden veel respect voor hem; zelfs zo veel dat hij goed bevriend raakte met een van hen, die een verantwoordelijke functie in de gevangenis had. Toen deze man met pensioen ging, nam hij de moeite om naar het dorp van Br. Emile François te reizen voor een ontmoeting en een lang gesprek met hem. Voordat hij weer wegging, vroeg de oud-medewerker of hij een exemplaar van de Bijbel mocht hebben.

Een broeder die Emile François goed kende, noemde hem “een zeer intelligente man, heel rustig en eenvoudig, iemand die nooit blij gaf van wrok tegen degenen die hem vals beschuldigd of veroordeeld hadden.” En hij voegde daaraan toe: “Ik weet zeker dat hij op grond van zijn onwrikbare trouw aan zijn geloof en religieuze geloften een enorme invloed heeft gehad op iedereen die met hem in aanraking kwam.” Ten slotte zegt hij: “Ik ben er zeer van onder de indruk hoe hij zijn ziek-zijn aan het eind van zijn leven aanvaardde. Samengevat kan ik zeggen dat in zijn hart het Maristeninsti-

tuut en de katholieke Kerk altijd op de **eerste** plaats kwamen.”

De afbeelding hiervoor is Onze Lieve Vrouw van China, waarvan wij het origineel in Rome hebben. Ze werd ons overhandigd door een van de huidige kerkleiders in dat prachtige land. U krijgt deze afbeelding ook los bij deze circulaire, als herinnering aan iedereen die ons in het geloof is voorgedaan en als stimulans voor onze eigen toewijding. “Nu wij door zo’n menigte geloofsgetuigen omringd zijn, moeten ook wij de last van de zonde, waarin we steeds weer verstrikt raken, van ons afwerpen en vastberaden de wedstrijd lopen die voor ons ligt. Laten we daarbij de blik gericht houden op Jezus, de grondlegger en voltooiër van ons geloof: denkend aan de vreugde die voor Hem in het verschiet lag, liet Hij zich niet afschrikken door de schande van het kruis. Hij hield stand en nam plaats aan de rechterzijde van de troon van God. Laat tot u doordringen hoe Hij standhield toen de zondaars zich zo tegen Hem verzetten, opdat u niet de moed verliest en het opgeeft. U hebt in uw strijd tegen de zonde uw leven nog niet op het spel gezet.” (Heb. 12, 1-4).

Elke keer als wij deze afbeelding in handen nemen, kunnen we ons innig verbonden voelen met zo veel geloofsgetuigen van gisteren en vandaag, die met grote vreugde de naam van Maria dragen en haar aanwezigheid willen zijn, op originele en specifieke wijze, in het leven van de Kerk en van onze samenlevingen.

Ik nodig u uit om vaak tot Maria en met haar te bidden en zo ons vertrouwen en onze toewijding te vernieuwen:

*Maria,
dageraad van de nieuwe tijden,
ik dank u omdat u altijd
alles bij ons hebt gedaan
en dat nog steeds doet,
tot op de dag van vandaag.
Ik vertrouw mijzelf aan u toe
en ik geef me over aan uw tederheid.
Ik vertrouw ook iedereen aan u toe
die zich bevoorrecht voelt, zoals ik,
om uw naam te dragen.
Ik vernieuw op deze dag mijn
toewijding aan u
evenals mijn vaste voornemen
om bij te dragen aan de bouw
van een Kerk
die uw gezicht laat zien.
Ik vraag u, bron van onze vernieuwing,
mij in mijn trouw te begeleiden,
zoals u hen die ons voorgingen
begeleidde.
Op weg naar ons 200-jarige
Maristenbestaan
voel ik uw aanwezigheid naast mij
en daarvoor dank ik u.*

Amen.

Maria, dageraad van de nieuwe tijden die al aanbreken. Vanuit haar hand zullen we in staat zijn op weg te gaan naar nieuwe landen en over onze weerstand en angsten heen te stappen. Staat u mij toe deze circulaire te beëindigen met een ci-

taat van W.H. Murray, die uit eigen ervaring maar al te goed wist wat het betekent op weerstand te stuiten als je op pad gaat, vooral als het doel de Himalaya is! Door jezelf werkelijk toe te leggen, zegt hij ons, open je de deuren tot het onmogelijke wonder.

*Totdat je je werkelijk toelegt,
blijven er twijfels, blijft er de
mogelijkheid om ervan af te zien,
altijd een gebrek aan efficiëntie.
Voor alles waarin je initiatief neemt
of waarmee je creatief wilt zijn,
geldt er één elementaire waarheid
en als je die niet kent, zijn talloze
ideeën en prachtige plannen gedoemd
te falen: dat op het moment dat
je je definitief toelegt, de
voorzienigheid ook in beweging komt.
Er gebeurt van alles om je te helpen
wat anders nooit zou zijn gebeurd.
Ik heb een diep respect voor
een van Goethes coupletten leren krijgen:
“Wat je ook wilt doen, waar je ook
van droomt, begin eraan.
Heldhaftigheid is machtig,
briljant en magisch. Begin er nu aan!”*

W.H. Murray

The Scottish Himalayan Expedition

Moge Maria uw begeleidster zijn op uw weg, en uw zegen.

Rome, 2 januari 2012

Lucia: Truus